

SFS 2008:592

Utkom från trycket
den 30 juni 2008

Lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud;

utfärdad den 18 juni 2008.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1986:436) om näringsförbud

dels att nuvarande 8 b–8 d §§ ska betecknas 8 c–8 e §§,

dels att 2, 3, nya 8 c–8 e, 10, 13, 17 och 22 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 2 a och 8 b §§, av följande lydelse.

2 § Näringsförbud får, om det är påkallat från allmän synpunkt, meddelas den som försatts i konkurs och då var enskild näringsidkare, om han eller hon förfarit grovt otillbörligt mot sina borgenärer eller på annat sätt grovt åsidosatt vad som ålegat honom eller henne i näringsverksamhet.

2 a § Näringsförbud får, om det är påkallat från allmän synpunkt, meddelas den som i egenskap av enskild näringsidkare grovt har åsidosatt vad som ålegat honom eller henne i näringsverksamhet och därvid överträtt förbudet i 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) eller i artikel 81 i EG-fördraget. Detta gäller dock bara om överträdelsen har inneburit att företag i samma produktions- eller handelsled fastställer försäljningspriser, begränsar eller kontrollerar produktion eller delar upp marknader.

3 §² Vid prövningen av om näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt ska det särskilt beaktas om åsidosättandet varit systematiskt eller syftat till betydande vinning, om det medfört eller varit ägnat att medföra betydande skada eller om näringsidkaren tidigare dömts för brott i näringsverksamhet. I fall som avses i 2 a § ska det även särskilt beaktas om förfarandet har varit ägnat att allvarligt hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen.

Har näringsidkaren i näringsverksamheten gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är fängelse i sex månader, ska vid tillämpning av 1 § näringsförbud anses påkallat från allmän synpunkt, om inte särskilda skäl talar mot det.

I fall som avses i 2 a § ska näringsförbud inte anses påkallat från allmän synpunkt, om den som kan komma i fråga för ett sådant förbud själv eller inom ramen för den bedrivna näringsverksamheten har medverkat till att i väsentlig mån underlätta Konkurrensverkets utredning av överträdelsen.

¹ Prop. 2007/08:135, bet. 2007/08:NU14, rskr. 2007/08:237.

² Senaste lydelse 1996:314.

Detsamma ska gälla för medverkan i utredningar som görs av en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller av Europeiska gemenskapernas kommission.

4 §³ Har näringsverksamhet bedrivits av en juridisk person får, under de förutsättningar som anges i 1–3 §§, näringsförbud meddelas, i fråga om

kommanditbolag: komplementär,
annat handelsbolag: bolagsman,
aktiebolag och försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,
bankaktiebolag, sparbank och ekonomisk förening: ledamot och suppleant i styrelsen,
europaisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige: företagsledare,

europabolag och europakooperativ med säte i Sverige: ledamot och suppleant i förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,

om denne begått brottet i näringsverksamheten eller innehade sin ställning när betalningen av skatt, tull eller avgift underläts, den juridiska personen försattes i konkurs eller förbudet i 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) eller artikel 81 i EG-fördraget överträdde.

Första stycket gäller också den som i annan egenskap än där sägs faktiskt har utövat ledningen av en näringsverksamhet eller utåt har framträtt som ansvarig för en enskild näringsverksamhet.

Under de förutsättningar som anges i 2 § får näringsförbud även meddelas den som innehade sin ställning enligt första stycket senare än ett år innan konkursansökan kom in till tingsrätten.

8 b § Konkurrensverket får föra talan om näringsförbud i de fall som avses i 2 a § i samband med ett mål om konkurrensskadeavgift enligt 3 kap. 5 § konkurrenslagen (2008:579). Om inte annat följer av denna lag, tillämpas därvid bestämmelserna i rättegångsbalken om tvistemål där förlikning om saken inte är tillåten. Vid omröstning gäller reglerna i 29 kap. rättegångsbalken.

Om Konkurrensverket inte för talan enligt första stycket, får verket i stället ansöka om näringsförbud. Ett sådant ärende om näringsförbud ska handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag.

8 c §⁴ I fall som avses i 8 a § görs ansökan hos tingsrätten i den ort där näringsidkaren har sitt hemvist. Om näringsidkaren inte har hemvist i Sverige, tas ärendet upp av Stockholms tingsrätt.

Om ärendet gäller näringsförbud med stöd av 2 §, är även den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursen behörig att pröva ärendet.

I fall som avses i 8 b § andra stycket görs ansökan hos Stockholms tingsrätt. Ett beslut av tingsrätten överklagas i sådant fall hos Marknadsdomstolen.

³ Senaste lydelse 2006:602.

⁴ Senaste lydelse av tidigare 8 b § 1999:181.

8 d §⁵ I ärenden som gäller näringsförbud ska tingsrätten hålla sammanträde, om detta inte är uppenbart obehövt.

Om sammanträde hålls ska tingsrätten bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän. Ärendet ska avgöras av samma domare. I fall som avses i 8 b § andra stycket ska tingsrätten vara sammansatt på det sätt som anges i 8 kap. 10 § första stycket konkurrenslagen (2008:579).

Vid omröstning gäller reglerna i 29 kap. rättegångsbalken.

Utöver vad som följer av lagen (1996:242) om domstolsärenden får rätten förelägga nytt vite eller förordna om hämtning till rätten antingen omedelbart eller till en senare dag, om den som ansökan riktas mot trots föreläggande om personlig inställelse inte inställer sig till sammanträdet eller inställer sig genom ombud.

8 e §⁶ Rätten får i mål och ärenden om näringsförbud förordna offentlig försvarare för den som avses med förbudsyrkandet, om det finns särskilda skäl. I fråga om offentlig försvarare gäller bestämmelserna i rättegångsbalken.

I fråga om rättegångskostnader tillämpas i mål och ärenden om näringsförbud 31 kap. rättegångsbalken.

10 §⁷ Är det uppenbart att grund för näringsförbud föreligger, får rätten meddela förbud för tiden till dess frågan om näringsförbud slutligt har avgjorts (tillfälligt näringsförbud).

En fråga om tillfälligt näringsförbud tas upp på yrkande av åklagaren eller, i fall som avses i 2 a §, av Konkurrensverket. Om åklagaren i de fall som avses i 1 a och 2 §§ förklarat sig avstå från att yrka förbud, får yrkande om tillfälligt näringsförbud i stället framställas av Kronofogdemyndigheten. Innan ett förbud meddelas ska den som yrkandet avser få tillfälle att yttra sig, om det inte finns anledning att anta att han eller hon har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan.

Frågor om tillfälligt näringsförbud som provas i samband med brott handläggs enligt 8 §. I övriga fall tillämpas 8 a–8 e §§.

Bifalls ett yrkande om näringsförbud, får rätten i domen eller beslutet självmant förordna om tillfälligt näringsförbud.

13 §⁸ Om rätten meddelar ett tillfälligt näringsförbud innan talan om näringsförbud har väckts eller ansökan kommit in till rätten, ska den utsätta en tid inom vilken en sådan talan ska väckas eller ansökan lämnas in. Tiden får inte bestämmas längre än vad som bedöms nödvändigt. Om den utsatta tiden inte är tillräcklig, och om den som har yrkat näringsförbud före tidens utgång begär att tiden ska förlängas, får rätten besluta om sådan förlängning.

17 §⁹ Ett lagakraftvunnet beslut om näringsförbud får upphävas på ansökan av den som förbudet avser, om det senare kommer fram att han eller hon inte hade grovt åsidosatt sina åligganden i näringsverksamhet.

⁵ Senaste lydelse av tidigare 8 c § 1999:181.

⁶ Senaste lydelse av tidigare 8 d § 1999:181.

⁷ Senaste lydelse 1999:181.

⁸ Senaste lydelse 1999:181.

⁹ Senaste lydelse 1999:181.

För ärenden om upphävande av förbud gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 8 a §, 8 c § tredje stycket samt 8 d § andra och tredje styckena. Ett sådant ärende tas upp av den tingsrätt som tidigare handlagt målet eller ärendet om näringsförbud. Rör ärendet inte upphävande av ett förbud som meddelats med stöd av 2 a §, får det tas upp även av rätten i den ort där sökanden har sitt hemvist, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt. I ärendet är den myndighet som yrkat näringsförbud eller myndigheten i den ort där sökanden har sitt hemvist motpart till sökanden.

Ett ärende om upphävande av förbud får avgöras utan sammanträde, om saken ändå kan utredas tillfredsställande.

Rättens beslut om att upphäva ett näringsförbud ska gälla omedelbart.

22 §¹⁰ Ansökan om återkallelse av dispens får göras av allmän åklagare eller, i fall som avses i 2 a §, av Konkurrensverket. Om åklagaren i de fall som avses i 1 a och 2 §§ förklarat sig avstå från att ansöka om återkallelse, får ansökan i stället göras av Kronofogdemyndigheten. När frågan prövas i ett särskilt ärende gäller i tillämpliga delar 17 § andra och tredje styckena. Ett sådant ärende får dock tas upp även av den tingsrätt som tidigare prövat frågan om dispens.

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2008.

2. Vid prövning av förutsättningarna enligt 2 a § för näringsförbud eller tillfälligt näringsförbud för överträdelse av förbudet i 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) eller i artikel 81 i EG-fördraget får hänsyn tas till vad som ägt rum före ikraftträdandet endast såvitt avser frågan om förbud är påkallat från allmän synpunkt.

På regeringens vägnar

MAUD OLOFSSON

Dan Sandberg
(Näringsdepartementet)